

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
«ТРАНСМАГ»

НАКАЗ

Код ЄДРПОУ 20204271

11 вересня 2025 р.

м. Дніпро

№ 54

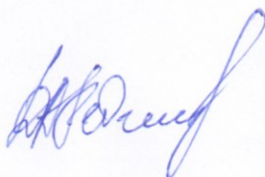
*Про затвердження Положення
щодо проведення експертизи
про можливість опублікування
матеріалів у пресі й інших
засобах масової інформації*

Керуючись Законами України "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про інноваційну діяльність", «Зводом відомостей, що становлять державну таємницю» (ЗВДТ) від 23 грудня 2020 року № 383, затвердженим Центральним управлінням Служби безпеки України;- «Інструкцією про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію», затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 736; «Переліком відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 02 січня 2019 року № 1; Цей Порядок підготовки матеріалів для відкритого опублікування регулюється наказом по університету від 10 червня 2019 року № 264/од.,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення щодо проведення експертизи про можливість опублікування матеріалів у пресі й інших засобах масової інформації.
2. Ознайомити з даним Положенням всіх співробітників Інституту та суворо дотримуватися його в роботі.
3. Контроль за виконанням наказу покласти на вченого секретаря Огліх Валентину Валеріївну.

Директор

Дмитро РЕДЧИЦЬ

Інститут транспортних систем і технологій
Національної академії наук України

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Інституту транспортних систем і технологій Національної академії наук України
«*ДМ*» *сесія* 2025 року, №

Голова вченої ради

Дмитро Редчиць
Дмитро РЕДЧИЦЬ

надано чинності наказом директора інституту
№ 44 від 11 серпня 2025 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ**

Політика Інституту транспортних систем і технологій Національної академії наук України (далі – Інститут) у сфері управління якістю базується на принципах сталого розвитку та гармонійного входження в глобальний науковий простір. Ця політика має на меті забезпечити ефективну наукову діяльність, стимулювати інновації, покращити репутацію, раціонально використовувати ресурси, а також залучати фінансування для подальшого розвитку установи.

Основними задачами політики якості є:

- підтримка стратегічного напрямку розвитку Інституту;
- реалізація місії, бачення та досягнення стратегічних цілей;
- зобов'язання відповідати встановленим вимогам щодо результатів наукової діяльності;
- впровадження системного підходу до вдосконалення системи управління якістю.

Згадана політика впроваджується в рамках загальної інституційної культури, яка орієнтована на задоволення потреб ключових зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

Умовами для досягнення високого рівня якості є:

- забезпечення безперервного процесу управління та вдосконалення усіх етапів наукової роботи;
- підготовка висококваліфікованих, соціально відповідальних фахівців, здатних до саморозвитку та постійного навчання;
- надання систематичних знань, вдосконалення практичних навичок;
- дотримання академічної доброчесності на основі Європейського кодексу дослідницької доброчесності.

1. Організаційна структура та базові принципи

Інститут функціонує як відкритий науковий простір, який об'єднує вчених різного рівня та спеціалізацій. Його діяльність визначається напрямками, затвердженими Президією НАН України, серед яких:

- розробка фізико-технічних аспектів створення магнітолевітуючих транспортних систем, засобів управління ними та джерел енергозабезпечення;
- вирішення питань механіки та аеродинаміки транспортних засобів, зокрема тих, що левітують над профільованими опорними поверхнями;
- розробка та експлуатація високоенергоємних джерел живлення для транспортних засобів.

Для досягнення поставлених цілей в Інституті створюються сприятливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечується взаємодія між співробітниками на

принципах колегіальності та оперативності, а також стимулюється творчий підхід, відповідальність та професіоналізм колективу. Ефективність системи внутрішнього контролю якості залежить від належної організації заходів моніторингу та оцінювання всіх процесів.

Заходи внутрішнього контролю визначаються як система управлінських дій, що здійснюються керівництвом та працівниками з метою мінімізації ризиків та забезпечення досягнення стратегічних цілей і місії Інституту.

Місія та бачення

МІСІЯ Інституту полягає у сприянні якісним змінам у сфері транспорту та енергетики України шляхом інноваційних досліджень, створення фундаментальних і прикладних знань та їх адаптації до практичних рішень. Інститут прагне бути центром передового досвіду, спрямованим на прогресивне поширення наукових знань і підтримку економічного розвитку країни.

ВІЗІЯ внутрішнього контролю якості зосереджена на максимальному розкритті потенціалу наукової діяльності Інституту з наближенням створення та впровадження інновацій до рівня світових стандартів шляхом систематичного вдосконалення механізмів контролю якості.

Основні функції внутрішнього контролю якості спрямовані на:

- забезпечення дотримання встановлених стандартів у науковій діяльності;
- підвищення наукової обґрунтованості та сприяння збереженню принципів доброчесності;
- удосконалення управлінських та дослідницьких процесів;
- гарантування високого рівня якості отриманих результатів для співробітників, партнерів, замовників та суспільства загалом.

В Інституті передбачена ефективна система заходів, яка забезпечує відповідність наукової діяльності встановленим стандартам, підвищує ефективність досліджень та гарантує наукову доброчесність (рис. 1).

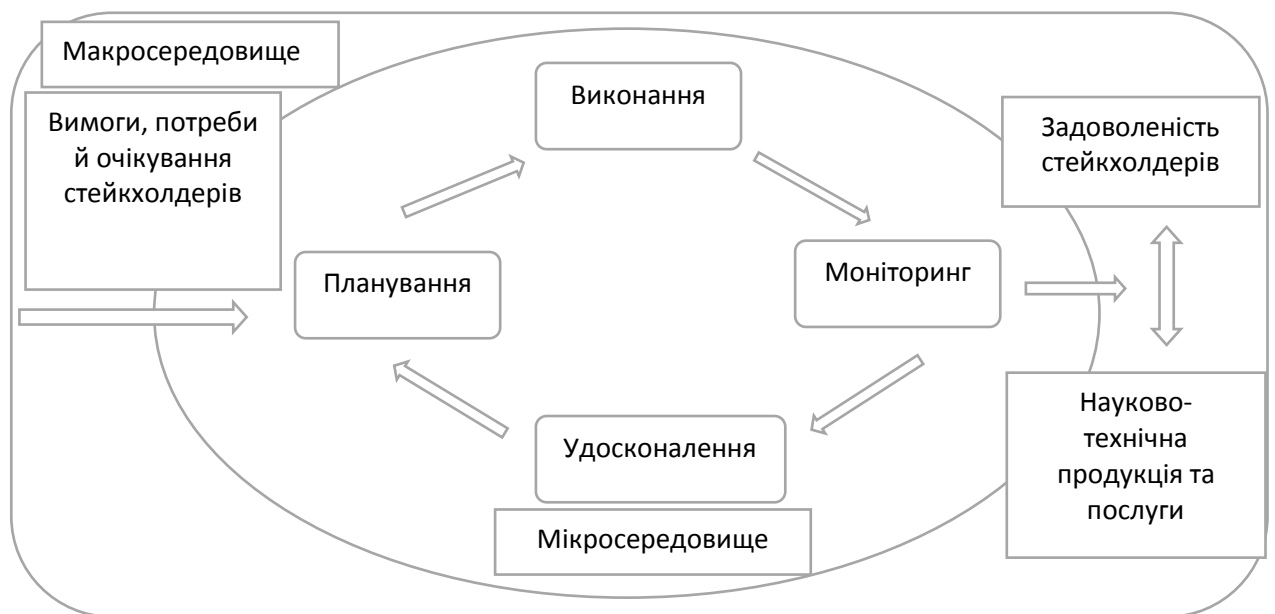

Рисунок 1– Схема процесу внутрішнього контролю якості

Контрольні процедури охоплюють увесь спектр операцій в організації, чинячи вплив на її функції та цілі. Вони передбачають впровадження відповідних стандартів, процедур,

технічних інструментів, а також механізмів виконання директив і наказів керівництва (рис. 2).

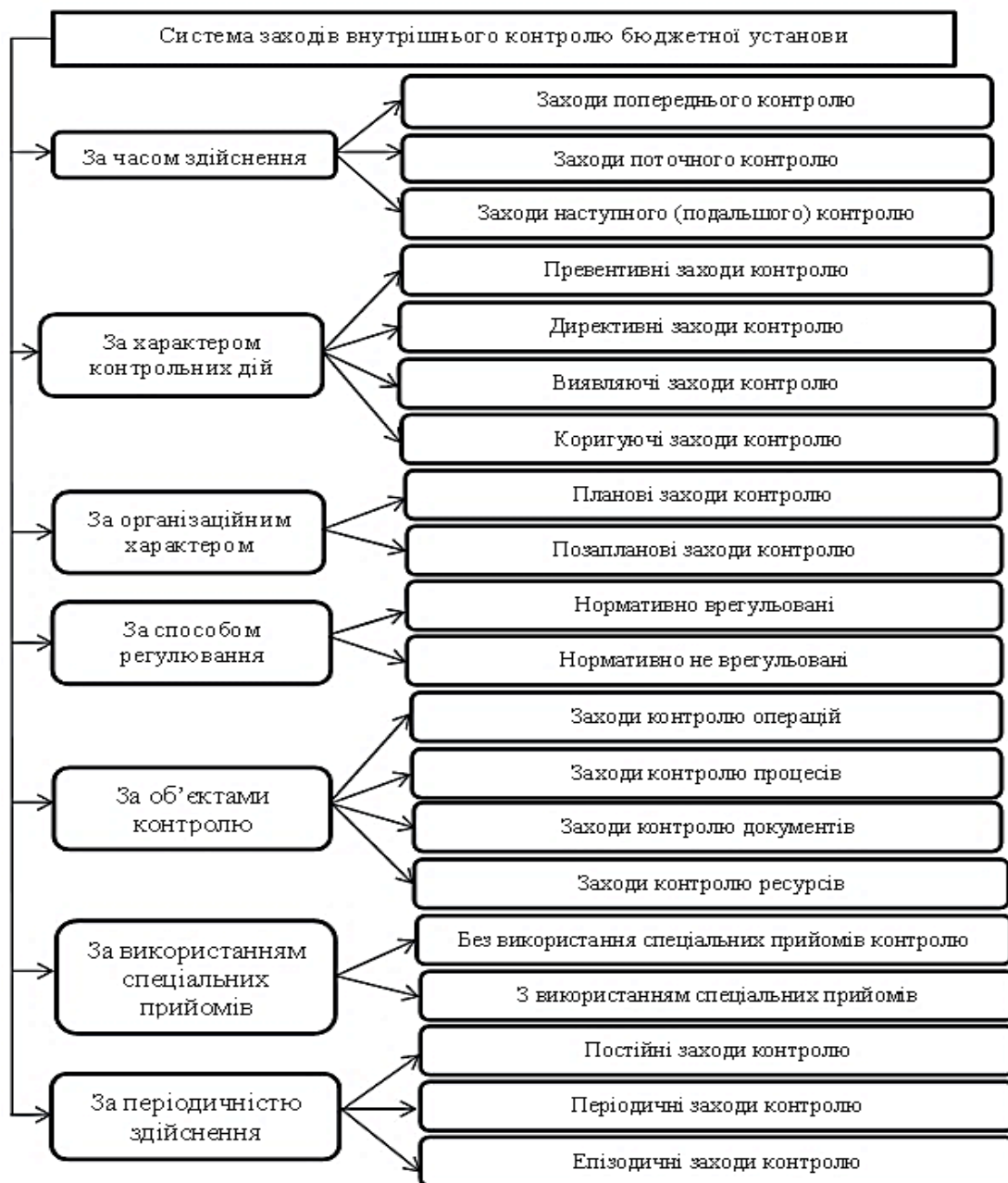

Рисунок 2– Система заходів внутрішнього контролю якості

Система управління якістю бере до уваги вплив макросередовища, зокрема юридичних, технологічних, економічних і соціально-культурних аспектів, що визначають мікросередовище установи. В Інституті реалізовано алгоритм моніторингу заходів внутрішнього контролю (рис. 3).

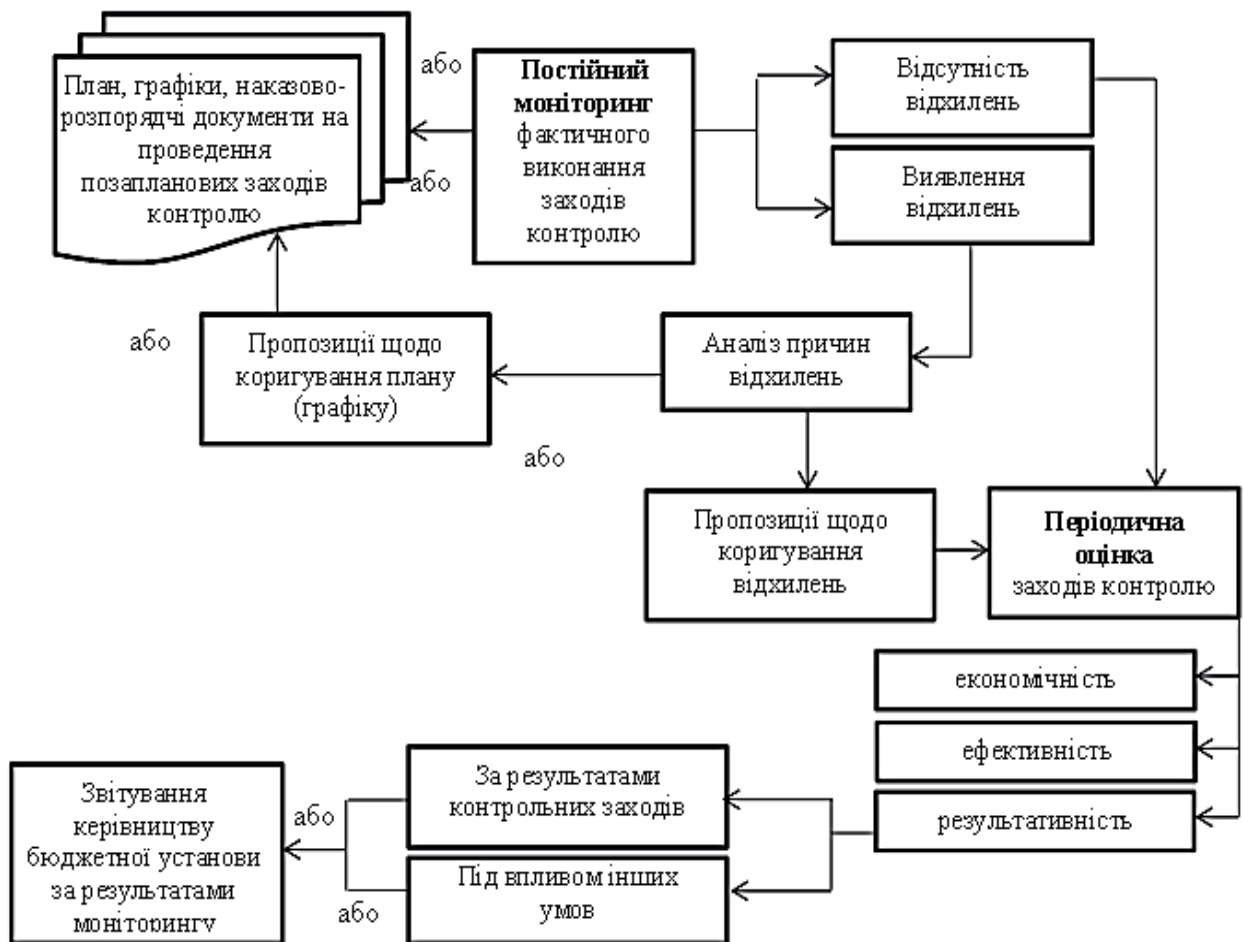

Рисунок 3 – Загальний алгоритм процесу моніторингу заходів внутрішнього контролю Інституту

Функції контролю якості закріплені за компетенцією Вченої ради Інституту. Це забезпечує ефективну співпрацю співробітників під час наукових досліджень та гарантує прозорість у представленні діяльності Інституту для зацікавлених сторін.

Основними завданнями Вченої ради є організація та проведення наукових досліджень на високому рівні відповідно до профілю Інституту, підвищення кваліфікації науковців та підготовка нових наукових кадрів.

Система внутрішнього контролю якості побудована з таких підсистем:

- менеджменту;
- продукування науково-технічної продукції;
- забезпечення.

Функції підсистеми менеджменту зосереджуються на таких аспектах:

- стратегічне та тактичне планування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;
- розподіл обов'язків, відповідальності та управління персоналом;
- втілення міжнародної діяльності, яка включає в себе розбудову інституційних партнерств, встановлення нових зв'язків із фондами та представництвами міжнародних організацій, проведення спільних наукових досліджень, участь у міжнародних програмах, сприяння академічній мобільності науковців, створення умов для стажування та підвищення

кваліфікації за кордоном, а також виконання спільних грантових проєктів та отримання міжнародної технічної чи благодійної допомоги;

- управління інфраструктурою;
- адміністрування системи управління якістю;
- здійснення моніторингу, проведення внутрішнього аудиту та оцінювання;
- реалізація коригувальних дій;
- управління невідповідностями та ризиками;
- комунікація з суспільством і популяризація наукових здобутків;
- створення умов, що сприяють інклюзивності та безпеці середовища для співробітників Інституту;
- підтримка академічної доброчесності;
- функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату, а також порушень, таких як самоатестація, фабрикація даних, фальсифікація, плагіат, обман, хабарництво чи упереджене оцінювання у наукових роботах співробітників та здобувачів, з дотриманням принципів науковості, взаємної довіри, поваги та відповідальності;
- інформування співробітників та стимулювання їх професійного розвитку.

Підсистема створення науково-технічної продукції виступає наріжним каменем діяльності Інституту, яка опирається на першочергові вектори наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності. Ключова мета полягає в отриманні нових знань, сприянні інноваційному зростанню економіки України, інтеграції у глобальний науковий простір та відновленню наукового потенціалу держави.

Плануючи свою роботу, Інститут бере за орієнтир пріоритетні напрями досліджень, затвержені Президією НАН України. Виконання поставлених цілей здійснюється через наступні ключові аспекти:

- здійснення фундаментальних досліджень та розширення наукових горизонтів (оформлення результатів у формі звітів на науково-технічну продукцію);
- проведення прикладних досліджень для розв’язання нагальних задач;
- забезпечення охорони прав інтелектуальної власності, патентна підтримка та інформаційний супровід досліджень;
- публікація наукових робіт: монографій, збірників, статей, навчально-методичних матеріалів, а також активне представлення результатів у міжнародних наукометричних базах;
- участь у міжнародних і національних конференціях, конгресах, семінарах, круглих столах та науково-технічних виставках з метою презентації здобутків досліджень на глобальному та локальному рівнях;
- підтримка міжгенераційного співробітництва дослідників у рамках спільних програм та напрямів діяльності;
- інтегрування результатів досліджень у практичну діяльність різних галузей;
- адаптація наукових досягнень до освітнього процесу вищих навчальних закладів з метою подолання розриву між академічними знаннями та сучасними дослідженнями. Особлива увага приділяється залученню молодих учених та обдарованих студентів до проведення досліджень та розробок, а також до активної співпраці з освітніми закладами;
- популяризація результатів наукових досліджень шляхом консультування фахівців у різних галузях, включаючи і тих, хто працює за межами України.

Ця системна робота націлена як на розвиток науково-технічного потенціалу, так і на посилення позицій України в міжнародному науковому співтоваристві.

Функціональні завдання підсистеми забезпечення охоплюють такі напрями роботи:

- збільшення рівня наукової підготовки дослідницького складу та покращення професійного рівня кадрів, з метою забезпечення висококваліфікованого рівня трудових ресурсів;
- налагодження та розширення наукових та творчих контактів з установами Національної академії наук України, міністерствами, галузевими науково-дослідними інститутами, підприємствами, організаціями та іншими структурами, для створення міцної науково-технологічної співпраці;
- організація та проведення наукових конгресів, міжнародних та національних конференцій, науково-практичних семінарів, круглих столів і виставок, що сприятимуть поглибленню співпраці із зовнішніми партнерами та підвищенню практичної цінності досліджень;
- здійснення програм міжнародного науково-технічного співробітництва з навчальними закладами, підприємствами, організаціями та фондами інших країн. Це передбачає участь у програмах двостороннього та багатостороннього обміну науковцями, укладання угод про співпрацю з іноземними інституціями та університетами, а також активну участь співробітників Інституту в міжнародних проектах, конференціях, виставках, тренінгах та інших заходах;
- забезпечення впровадження завершених наукових розробок в економіку України, шляхом ефективного керування їх адаптацією у практичній сфері;
- організація та забезпечення захисту державної та службової інформації, відповідно до законодавства України. Особлива увага приділяється захисту матеріалів, що становлять державну таємницю (згідно з наказом Служби безпеки України № 383 від 23.12.2020), а також службової інформації згідно з нормативними документами Міністерства освіти і науки України (наказ № 1 від 02.01.2019);
- здійснення експертизи матеріалів щодо мети, напрямів, ідей, результатів та можливості реалізації фундаментальних та прикладних наукових досліджень, які мають стратегічне оборонне чи економічне значення або впливають на зовнішньоекономічну діяльність і національну безпеку. Це охоплює процедури експертної оцінки з метою уникнення розголошення секретної та службової інформації під час публікацій або передачі матеріалів іноземцям згідно з встановленими правилами та процедурами;
- керування документообігом в Інституті у відповідності до нормативних вимог та стандартів. Зокрема, це стосується обліку, зберігання, використання та знищення матеріалів з обмеженим доступом відповідно до Типової інструкції Кабінету Міністрів України (постанова № 736 від 19.10.2016), положень про експертні комісії, ДСТУ 3008:2015, або "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення", який встановлює вимоги до змісту, оформлення та структури наукових та технічних звітів;
- підтримка та постійне вдосконалення системи менеджменту якості наукової діяльності, з метою забезпечення прозорості методологічних процесів та підвищення результативності виконання поставлених задач.

Ці заходи спрямовані на формування всебічного підходу до розвитку внутрішніх та зовнішніх аспектів функціонування Інституту в умовах сучасного науково-технічного прогресу.

На рівні відділу відповідальність за якість робіт покладається на завідувача. Його завдання полягає у гарантуванні того, щоб кожен член колективу розумів стратегію та ключові цілі у сфері якості, усвідомлював свій особистий вклад у досягнення бажаного результату як в роботі, так і в наданні послуг. Також він відповідальний за планування регулярних тренінгів та курсів підвищення кваліфікації для персоналу, впровадження

найбільш ефективних практик в науковій роботі та сприяння модернізації науково-технічної бази відділу.

Визначення фактів порушення академічної доброчесності здійснюється Комісією з питань академічної доброчесності, етики та управління конфліктами.

Кожен член колективу Інституту, кожен науковець окремо, особисто відповідальний за дотримання ключових принципів дослідницької етики. Вони зобов'язані впроваджувати в щоденну наукову практику принципи, що базуються на нормах наукової доброчесності, згідно з положеннями Європейського кодексу дослідницької доброчесності (документ доступний за посиланням: (<https://allea.org/wp-content/uploads/2024/09/CoC2023-Ukrainian.pdf>), включають такі ключові аспекти):

- забезпечення високої надійності у проведенні наукових досліджень шляхом дотримання високих стандартів методології, ретельного аналізу даних та якісного використання матеріалів;
- неухильне дотримання принципів чесності на кожному етапі дослідницької діяльності — від планування та виконання, до рецензування, звітності й публікації отриманих результатів. Це передбачає максимальну увагу до забезпечення достовірності, виправданості та обґрунтованості отриманих даних і висновків;
- шанобливе ставлення до макро- та мікросередовища, включно з об'єктами досліджень, з урахуванням їхнього соціального, екологічного й етичного контексту;
- відповідальне управління дослідницькими проєктами, яке передбачає ефективне планування, реалізацію й моніторинг ходу робіт.

Дотримання цих принципів є фундаментом якісної наукової роботи і сприяє підтримці високих стандартів в академічному середовищі.

2. Моніторинг якості та аудит зосереджуються на ключових аспектах:

- систематичне здійснення внутрішніх аудитів наукових процесів у підрозділах, з періодичністю 1-2 рази на рік;
- вибірковий аналіз наукових проєктів, що включає оцінювання їхнього реалізації, фінансових показників та досягнутих результатів;
- щорічний розгляд питань забезпечення належної якості наукових досліджень на засіданнях Вченої ради Інституту;
- збір та аналіз відгуків та оцінок, наданих зовнішніми партнерами та експертами;
- щорічне оцінювання досягнень у науковій діяльності за ключовими напрямками роботи окремих відділів.

3. Оцінка результативності роботи:

Ключові показники ефективності (KPI) є основою для оцінювання діяльності підрозділів та загальної результативності роботи Інституту.

До основних напрямів аналізу ефективності входять такі аспекти:

- здійснення порівняльного аналізу показників підрозділів за різними показниками, зокрема рівнем міжнародної науково-технічної співпраці. В рамках цього відбувається оцінка залучення до виконання міжнародних грантів та проєктів, а також визначається важливість результатів діяльності підрозділів для задоволення актуальних потреб економіки та суспільства України. Необхідним критерієм є обсяг надходжень до спеціального фонду від результатів відповідних досліджень;
- аналіз перспектив кадрового забезпечення, у тому числі частка молодих науковців у складі співробітників підрозділів;

- організація анкетування працівників та молодих учених з метою оцінки організації наукового процесу та виявлення потенційних шляхів його вдосконалення;
- впровадження системи самоконтролю та самоаналізу на всіх етапах діяльності підрозділів для забезпечення безперервного моніторингу ефективності їх роботи.

Оцінка результативності діяльності Інституту проводиться з використанням різних часових рамок, а саме на основі результатів за півріччя, рік та п'ять років.

Таблиця – Система ключових показників ефективності

Категорія	Показник
Наукова значущість	<ul style="list-style-type: none"> ○ Кількість та рівень якості надрукованих матеріалів у рецензованих наукових виданнях, беручи до уваги такі індикатори, як індекс цитування та індекс Гірша. ○ Отримання грантів і залучення фінансування для науково-дослідницької діяльності. ○ Значення наукових досліджень для наукової спільноти, зокрема, через цитування чи стимулювання подальших робіт. ○ Чисельність і рівень якості патентів та іншої форми інтелектуальної власності.
Продуктивність	<ul style="list-style-type: none"> ○ Кількість реалізованих наукових проєктів та проведених досліджень. ○ Кількість успішно захищених дисертацій і завершених наукових робіт. ○ Обсяг наукової діяльності, оцінений через публікації, доповіді та презентації.
Вплив на суспільство	<ul style="list-style-type: none"> ○ Впровадження наукових досліджень у виробничі процеси, освіту та інші сектори діяльності. ○ Вплив наукових здобутків на соціальне середовище та громаду загалом. ○ Співпраця з науковими організаціями та фахівцями з різних сфер. ○ Активна участь у громадському житті та підтримка популяризації наукових успіхів.
Ефективність використання ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> ○ Економія фінансових коштів і часу в процесі проведення наукових досліджень. ○ Ефективне використання наявного устаткування та інфраструктурних об'єктів. ○ Залучення та підготовка молодих науковців.
Якість досліджень	<ul style="list-style-type: none"> ○ Дотримання правил наукової етики і чинних стандартів. ○ Об'єктивність та достовірність результатів.
Розвиток науковців	<ul style="list-style-type: none"> ○ Підвищення професійного рівня та підтримка наукового зростання співробітників. ○ Гарантування достатньої кількості висококваліфікованих науковців. ○ Активне стимулювання інноваційної діяльності та розвиток творчого потенціалу.

4. Система зворотного зв'язку

- платформа з можливістю анонімного подання повідомлень про порушення;
- механізм для вирішення конфліктних ситуацій і реагування на різні інциденти.